

Planurile-cadru: o oportunitate ratată?

Care e contextul?

Pe data de 5 ianuarie a.c., au fost lansate în dezbatere publică proiectele de plan-cadru pentru învățământul liceal (filierile teoretic, vocațional și tehnologic) și pentru învățământul profesional, fiind rezultatul final al procesului de elaborare început în anul 2020. Aceasta este a doua tentativă de a reforma planurile-cadru din ultimii 3 ani, prima având loc în anul 2018, atunci când Ministerul Educației Naționale a lansat în dezbatere publică un set de planuri-cadru realizate în mod netransparent, fără implicarea actorilor din sistem: elevi, părinți și profesori.

La acel moment, Consiliul Național al Elevilor a inițiat o petiție, intitulată „*Planurile-cadru au nevoie de o schimbare reală!*”, care a strâns peste 100 de mii de semnături, de la elevii din întreaga țară. În urma acestui demers, planurile-cadru au fost retrase din dezbatere și a fost inițiat un proces participativ de elaborare, însă multiplele schimbări ministeriale au condus la tergiversarea acestui proces.

Unde ne aflăm?

Conform rezultatelor testării [PISA 2018](#), **40,8%** dintre elevi nu pot explica și/sau înțelege ceea ce citesc, fiind încadrați în categoria analfabeților funcționali, **46,5%** dintre elevi nu pot opera cu noțiuni matematice de bază, în timp ce **44%** dintre elevi nu pot realiza corelații elementare în domeniul științelor. Vedem, așadar, o divizare constantă și evidentă în sistemul de învățământ preuniversitar din România, la toate nivelurile. Această divizare, cronicizată în timp, a început să creeze efecte devastatoare în rândul absolvenților care, la finalul studiilor, nu au minimul necesar de competențe pentru a putea avea parte de o inserție facilă în societate și pe piața muncii.

Planurile-cadru lansate în dezbatere nu respectă, din păcate, succesiunea firească a etapelor creionării curriculumului: identificarea subiectelor a căror abordare va genera deprinderea calitativă a unui număr maxim de elemente din profilul de formare a absolventului, integrarea acestor componente în discipline specifice, stabilirea unei

programe care să satisfacă obiectivul propus și, ulterior, în funcție de volumul și complexitatea noilor materii, creionarea planurilor-cadru.

Care e viziunea?

Ne aflăm într-un moment crucial pentru sistemul educațional din România, în care putem să reflectăm asupra a ceea ce nu a funcționat în ultimii ani și să luăm atitudine pentru a schimba în bine elementele de bază, precum finanțarea, curriculumul, formarea cadrelor didactice, participarea elevilor la procesele decizionale din școală etc. Proiectul Președintelui României, [România Educată](#), oferă o perspectivă clară pe tema curriculumului centrat pe elev: unul dintre pilonii din arhitectura sistemului de educație românesc presupune ca sistemul de învățământ să fie centrat pe nevoile beneficiarului, oferind experiențe de învățare autentice pentru fiecare copil sau tânăr, pornind de la profilul și înclinațiile acestuia. Planurile-cadru lansate în dezbateri publice dezamăgesc prin faptul că nu aduc o viziune reformatoare în plan curricular, ci păstrează abordarea desuetă prezentă în toate modelele curriculare aprobate și promovate de către Ministerul Educației în ultimii ani.

În ceea ce privește variantele propuse, schimbările aduse structurii curriculare sunt minore, atât pentru ciclul inferior, cât și pentru ciclul superior al liceului. Trunchiul comun este compus, în mod rudimentar, din materiile clasice, prezente și până acum în curricula națională, fără a fi în mod direct corelate cu profilul absolventului și fără a pune cu adevărat accent pe deprinderea competențelor de viață.

În *varianta 2* (atât pentru ciclul inferior al liceului, cât și pentru cel superior) putem observa o comasare nejustificată a Curriculumului Diferențiat (CD) și a Curriculumului la Decizia Școlii (CDS). Categoria curriculară astfel obținută e definită drept „curriculum stabilit la nivelul unității de învățământ”, în ciuda faptului că în metodologia privind elaborarea și aprobarea curriculumului școlar, aprobată prin OMEN 490/2004¹,

---

¹ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/159484>

Curriculumul diferențiat este definit drept „*oferta educațională stabilită la nivel central, parcursă în mod obligatoriu de toți elevii în funcție de profiluri și specializări/calificări*”. Ambele variante prezintă o pondere majoritară a materiilor din trunchiul comun, din clasa a IX-a și până în clasa a XII-a, fapt care limitează în mod semnificativ posibilitatea elevilor de a-și particulariza parcursul educațional în funcție de scopurile și dorințele de învățare proprii.

Sugestiv în acest sens este modelul francez, unde în ultimii doi ani de liceu ponderea trunchiului comun și, respectiv, a curriculumului diferențiat variază invers proporțional. Dacă trunchiul comun ajunge de la aproximativ 42,5% în ceea ce este echivalentul clasei a XI-a în România, în al doilea an, acesta nu depășește 27%.

Absența orelor de consiliere și orientare în carieră reprezintă un prejudiciu major adus bunăstării elevilor în școală, întrucât, pentru mulți dintre ei, consilierea psihopedagogică nu este doar necesară, ci indispensabilă. Eliminarea acestor ore din planurile-cadru denotă o lipsă de responsabilitate și de racordare la nevoile reale ale elevilor, cu precădere în perioada pandemiei, când nevoia de asistență psihologică specializată a crescut semnificativ. În plus, odată cu eliminarea acestor ore, dispare cu desăvârșire orice sprijin privind orientarea în carieră de care elevii pot beneficia în mod gratuit la școală.

Ce propunem?

- Introducerea conceptului de „curriculum la decizia elevului din oferta școlii” (CDEOS) în sistemul de învățământ preuniversitar, prin modificarea art. 65 din Legea educației naționale nr. 1/2011;
- Modificarea OMEC nr. 5915/2020 privind aprobarea metodologiei privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii, urmărind următoarele obiective:

- redenumirea componentei de „curriculum la decizia școlii” (CDS) în „curriculum la decizia elevului din oferta școlii” (CDEOȘ);
  - reconfigurarea procedurii de implementare a CDEOȘ, astfel încât să se pună accentul pe implicarea elevului în procesele decizionale: fiecare clasă de elevi să propună un opțional, iar comisia de curriculum și consiliul de administrație ale unităților de învățământ să verifice oportunitatea includerii acestora în oferta școlii; după ce oferta a fost finalizată, elevii să fie informați cu privire la conținutul fiecărei discipline CDEOȘ și să aleagă, în mod anonim și liber, opțiunile dorite;
  - regândirea modului de stabilire al materiilor prevăzute în curriculumul la decizia școlii, pentru a înlătura condiția majorității elevilor dintr-o clasă și, în schimb, a crea posibilitatea unor grupe formate dintr-un **număr minim de aproximativ 15 elevi**, care să își fi exprimat interesul pentru respectivul obiect de studiu.
- Modificarea planurilor-cadru pentru învățământul liceal, astfel încât:
    - în clasele a XI-a și a XII-a/a XIII-a, ponderea disciplinelor CDEOȘ să crească în comparație cu ponderea disciplinelor din trunchiul comun, astfel încât elevul să aibă oportunitatea de a-și alege materiile care îl ajută în parcursul educațional, cu finalitate în integrarea în societate și inserția pe piața muncii;
    - redefinirea trunchiului comun, astfel încât disciplinele cuprinse în acesta să răspundă în mod real nevoilor elevilor și, totodată, să le asigure acestora noțiuni de cultură generală din fiecare arie curriculară. Astfel, noțiunile specifice ale fiecărei materii cuprinse în ariile curriculare vor fi studiate de elevi prin alegerea disciplinelor CDEOȘ.

- Includerea reprezentanților elevilor în procesul de monitorizare și evaluare a implementării CDEOȘ, prin modificarea componenței comisiei de curriculum de la nivel școlar, stabilită de ROFUIP.